

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 20 april 2015
(OR. en)

7823/15

COAFR 131
ACP 60
CFSP/PESC 29
DEVGEN 46
COTER 59
MAMA 4
COHAFA 40
MIGR 23

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	7776/15
Betreft:	Conclusies van de Raad over het regionale actieplan voor de Sahel 2015-2020

De Raad heeft in zijn zitting van 20 april 2015 de bijgaande conclusies van de Raad aangenomen.

Conclusies van de Raad over het regionale actieplan voor de Sahel 2015-2020

1. De Raad neemt vandaag het bijgevoegde regionale actieplan voor de Sahel 2015-2020 aan, dat het alomvattende kader vormt voor de uitvoering van de strategie van de Europese Unie (EU) voor veiligheid en ontwikkeling in de Sahel, die de Raad heeft aangenomen en vervolgens heeft herzien in zijn conclusies van respectievelijk 21 maart 2011 en 17 maart 2014. De aanneming van het actieplan komt op een cruciaal moment voor de landen van de Sahel. De Raad verwelkomt het actieplan, waarin andermaal wordt bevestigd dat de EU zich blijft inzetten in de Sahelregio en duurzame en inclusieve politieke en sociaal-economische ontwikkeling, de versterking van de mensenrechten, democratisch bestuur en de rechtsstaat alsook weerbaarheid blijft ondersteunen, als antwoord op de multidimensionale crisis in de Sahel. Het verhogen van de veiligheid in de regio door een dam op te werpen tegen terrorisme¹, illegale handel, radicalisering en gewelddadig extremisme blijft de hoofddoelstelling van de EU. In de context van haar totaalaanpak, waaraan de instellingen van de EU, de speciale vertegenwoordiger van de EU (SVEU) voor de Sahel en de lidstaten van de EU een bijdrage leveren, herhaalt de EU dat zij ondersteuning wil verlenen aan initiatieven in het kader van het actieplan die door de regio en de landen worden geleid en waarvoor zij verantwoordelijk zijn. Daartoe zal zij een beroep doen op al haar relevante instrumenten, met name de regionale en nationale indicatieve programma's in het kader van het Europees Ontwikkelingsfonds en programma's van de lidstaten, alsmede de GVDB-missies EUTM Mali, EUCAP Sahel Niger en EUCAP Sahel Mali, en het instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede.

¹ Conclusies van de Raad van 9 februari 2015 over terrorismebestrijding

2. De oorspronkelijke strategische doelstelling van de EU-strategie voor de Sahel, waarin de koppeling tussen ontwikkeling en veiligheid alsook de vier pijlers voor de uitvoering ervan worden benadrukt, is nog steeds ten volle relevant en biedt een alomvattend kader voor het EU-optreden in de Sahel. Het actieplan vormt een solide basis om de doelstellingen van de strategie te verwezenlijken en de EU toe te laten zich meer te concentreren op vier terreinen die zeer belangrijk zijn voor de stabilisatie van de regio, namelijk het voorkomen en bestrijden van radicalisering, het scheppen van passende omstandigheden voor jongeren, migratie, mobiliteit en grensbeheer, en bestrijding van illegale handel en transnationale georganiseerde criminaliteit. De EU onderstreept met name hoe belangrijk het is om grotere synergieën tussen de landen van de regio en tussen de Sahel en de buurlanden te bevorderen. Gezien de nabijheid van de Sahel tot de EU en haar onmiddellijke buurlanden neemt de EU er nota van dat, opdat grensoverschrijdende aangelegenheden beter kunnen worden aangepakt, verder moet worden gezocht naar een gemeenschappelijke ruimte voor dialoog en samenwerking tussen de Sahel, de Maghreb en de EU in relevante sectoren zoals veiligheid en migratie. Dat zou moeten gebeuren in het kader van de bestaande mechanismen en dialogen, zoals de processen van Rabat en Khartoem inzake migratie en ontwikkeling.

3. De EU herhaalt dat zij nauw wil blijven samenwerken met de landen van de Sahelregio ter ondersteuning van hun inspanningen voor vrede, veiligheid en ontwikkeling. Het actieplan zal worden uitgevoerd met volledig ownership en onder primaire verantwoordelijkheid van de betrokken landen, in coördinatie met belangrijke internationale en regionale organisaties en andere partners, met name de Verenigde Naties (VN), de Afrikaanse Unie (AU), de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (Ecowas), de West-Afrikaanse Economische en Monetaire Unie (Waemu), de Sahel G5, de Commissie van het Tsjaadmeerbekken en de Wereldbank, en met het maatschappelijk middenveld. In dit verband onderstreept de EU hoe belangrijk het is dat deze nauwe internationale en regionale coördinatie, ook tussen de SVEU voor de Sahel, de speciale gezant van de secretaris-generaal van de VN voor de Sahel, de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de VN voor Mali en de hoge vertegenwoordiger van de AU voor Mali en de Sahel, wordt voortgezet met het oog op het tot stand brengen van synergieën bij de uitvoering van de verschillende strategieën.

4. De Raad verzoekt de hoge vertegenwoordiger alsmede de Commissie en de lidstaten een begin te maken met de uitvoering van het regionale actieplan voor de Sahel. De Raad zal te gelegener tijd, en ten minste één maal per jaar, hierop terugkomen.

BIJLAGE

**EU-STRATEGIE VOOR DE SAHEL
REGIONAAL ACTIEPLAN 2015-2020**

SAMENVATTING

Veiligheid en ontwikkeling in de Sahelregio zijn van wezenlijk belang voor de Europese Unie. Extreme armoede, interne spanningen, institutionele tekortkomingen, bevolkingstoename, frequente voedselcrisissen, zwak bestuur en een fragiele rechtsstaat, povere prestaties op het gebied van de mensenrechten, irreguliere migratie en daarmee verband houdende criminaliteit zoals mensenhandel en migrantensmokkel, radicalisering en gewelddadig extremisme vormen grote uitdagingen voor de regio en kunnen buiten de regio doorwerken, onder meer in de EU.

Het regionale actieplan (RAP) heeft ten doel uitvoering te geven aan de EU-strategie voor de Sahel² door acties en initiatieven voor de toekomst te formuleren, in samenhang met de activiteiten van de lidstaten, waarbij wordt voortgebouwd op de doelstellingen van het plan en opgedane ervaringen worden meegenomen. Daarbij worden bruggen geslagen tussen de diverse initiatieven en activiteiten van de EU, en worden de coördinatie-inspanningen beter op elkaar afgestemd. Het RAP vormt dan ook een kader voor het optreden van de EU in de Sahelregio, waarbij een totaalaanpak wordt toegepast zodat ervoor wordt gezorgd dat de beleidsmaatregelen, de instrumenten en de hulpmiddelen samen worden ingezet voor dezelfde doelstellingen met het oog op betere resultaten, in volledig overleg met de lidstaten.

² Conclusies van de Raad inzake een strategie van de Europese Unie voor veiligheid en ontwikkeling in de Sahel - 3076e zitting van de Raad BUITENLANDSE ZAKEN, Brussel, 21 maart 2011; Joint staff working paper, Joint paper European Strategy for Security and Development in the Sahel SEC(2011)331 final

De Sahelstrategie zelf blijft van kracht; de oorspronkelijke strategische doelstelling ervan moet worden bevestigd en de belofte voor uitvoering ervan moet worden hernieuwd, met een taakverdeling tussen de EU-instellingen en de lidstaten. Met het oog op toekomstige activiteiten in het kader van deze strategie is het echter evenzeer van belang zich te concentreren op een aantal domeinen, meer bepaald vier, die volgens het RAP moeten worden versterkt: 1) het voorkomen en bestrijden van radicalisering, 2) het scheppen van passende omstandigheden voor jongeren, 3) migratie en mobiliteit, 4) grensbeheer, bestrijding van illegale handel en transnationale georganiseerde criminaliteit.

De uitvoering van het RAP moet flexibel blijven om in te spelen op veranderingen in de regio, en moet de strategieën van lokale partners weerspiegelen. Het RAP zal voortbouwen op bestaande en lopende programma's en activiteiten. Concrete initiatieven in de regio zullen worden vastgesteld op basis van de mate waarin zij kunnen bijdragen tot het verwezenlijken van de doelstellingen. De ontwikkeling van de situatie in het noorden van Mali en de uitvoering van het verwachte vredesakkoord zullen een weerslag hebben waarmee zoveel mogelijk rekening moet worden gehouden. Tot slot zal worden gestreefd naar complementariteit met andere relevante EU-strategieën en actieplannen (gemeenschappelijke strategie van Afrika en de EU³, strategie van de Europese Unie voor de Golf van Guinee⁴, gemeenschappelijke mededeling over nauwere samenwerking en regionale integratie in de Maghreb⁵, het proces van Rabat: verklaring van Rome en programma⁶, en andere).

³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad: Van Caïro naar Lissabon – Het strategische partnerschap tussen de EU en Afrika, COM(2007) 357 final.

⁴ Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Bouwstenen voor de strategische respons van de EU op de problemen in de Golf van Guinee, JOIN(2013)31 final.

⁵ [Gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Ondersteuning van nauwere samenwerking en regionale integratie in de Maghreb](#): Algerije, Libië, Mauritanië, Marokko en Tunesië, JOIN(2012)36 final.

⁶ [Proces van Rabat: verklaring van Rome en programma 2015-2017](#).

INLEIDING

In antwoord op gewelddadig extremisme, radicalisering, illegale handel en terrorisme heeft de Raad, in samenhang met de uitdagingen op het gebied van extreme armoede en zwak bestuur in de Sahel, in 2011 zijn strategie voor veiligheid en ontwikkeling in de Sahel aangenomen, die betrekking heeft op Mali, Mauritanië en Niger. Deze strategie is tijdens de zitting van de Raad Buitenlandse Zaken in maart 2014 besproken en herzien. De Raad besloot de uitvoering van de strategie uit te breiden tot Burkina Faso en Tsjaad⁷, en stelde voor een nieuw regionaal actieplan (RAP) op te stellen ter uitvoering van de strategie.

De Raad besloot eveneens dat de doelstellingen en de onderliggende strategische actielijnen van de Sahelstrategie op het gebied van ontwikkeling, veiligheid, vredesopbouw, conflictpreventie en bestrijding van radicalisering, alsmede hun onderlinge verbondenheid, nog steeds relevant zijn.

De lidstaten hebben de uitvoering van de strategie, die fungeert als kader voor hun inzet in de Sahel, actief ondersteund en in sommige gevallen hebben zij daarnaast hun eigen specifieke strategieën ontwikkeld.

De huidige situatie in de Sahel is echter nog steeds even delicaat als vier jaar geleden en misschien zelfs nog problematischer. Daarom is een hernieuwd engagement voor de ambitieuze doelstellingen van de strategie nodig en moeten de samenhang en de doeltreffendheid van het optreden van de EU worden versterkt. Het RAP beoogt dan ook in de eerste plaats voort te bouwen op opgedane ervaringen, werk te maken van de doelstellingen en ervoor te zorgen dat de betrokken Commissie-diensten en de EDEO hieraan blijven bijdragen met concrete acties. Daartoe worden in het RAP prioritaire acties geformuleerd die verder moeten worden versterkt en uitgevoerd in samenhang met lopende en reeds geplande activiteiten.

⁷ De Raad besloot tevens dat "de politieke dialoog over conflictpreventie en veiligheids-vraagstukken in de Sahel ook zal worden geïntensiveerd in de desbetreffende West-Afrikaanse landen en buurlanden waaronder Senegal, Nigeria en Kameroen, alsook landen van de Maghreb".

De betrokken Commissiediensten en de EDEO zullen meer rekening trachten te houden met het feit dat de Sahel grenst aan de buurlanden van de Europese Unie, en zij zullen derhalve nagaan hoe de samenwerking rond punten van gemeenschappelijk belang, zoals de prioriteiten van het RAP, kan worden versterkt op het niveau van de EU/de Maghreb/de Sahel en met andere betrokken West-Afrikaanse landen en buurlanden.

Het huidige RAP is het resultaat van een overlegproces waaraan belanghebbenden zoals de delegaties in de Sahel, alsmede de lidstaten⁸ en anderen, een bijdrage hebben geleverd. Aangezien de situatie in de Sahelregio onstabiel is, blijft dit document een flexibel en dynamisch instrument voor de uitvoering van de EU-strategie voor de Sahel in de komende jaren.

CONTEXTANALYSE

De veiligheidssituatie in de Sahelregio blijft uitermate onstabiel, met een zeer precare situatie in het noorden van Mali en rond het Tsjaadmeer vanwege overloopeffecten vanuit het zuiden van Libië en het noorden van Nigeria. Niger is belangrijk als draaischijf en doorgangsland voor migratiebewegingen door de Sahel. Problemen als gevolg van extreme armoede, gebrek aan stabiliteit en een economisch fragiele situatie blijven net zo acuut als in 2011. De irreguliere migratie en de daarmee verband houdende criminaliteit zoals mensenhandel en migrantensmokkel, corruptie, illegale handel en transnationale georganiseerde misdaad gedijen, vooral daar waar de overheid zwak staat en/of in geringe mate aanwezig is. De migratiedruk stijgt, hetgeen zowel voor de landen in de regio als voor de EU grote gevolgen heeft.

De Sahel wordt nog steeds regelmatig getroffen door humanitaire crisissen, met in 2015 meer dan 20 miljoen mensen die niet zeker zijn van voedselvoorziening, van wie meer dan 4 miljoen mensen noodvoedselhulp nodig hebben, en blijft als dusdanig een van de belangrijkste regio's in Afrika voor humanitaire hulp. Droogte, klimaatverandering en gezondheidsproblemen zullen de (groeierende) lokale bevolkingsgroepen blijven treffen, en het is dringend nodig de onderliggende kwetsbaarheden aan te pakken en de weerbaarheid op te bouwen om toekomstige (klimaat- en conflictgebonden) schokken op nationaal en gemeenschapsniveau te kunnen opvangen, waarbij in het bijzonder maatregelen op het gebied van sociale bescherming, voedselzekerheid, voeding en levensonderhoud noodzakelijk zijn.

⁸ In addendum 3 wordt een overzicht gegeven van de inzet van de lidstaten in de Sahelregio.

Tegelijkertijd ontbreekt het aan capaciteit van de overheid en soms ook aan politieke wil in de regio om ervoor te zorgen dat de mensenrechten worden beschermd, hetgeen zowel een oorzaak als een symptoom van terugkerende crisissen in de regio vormt. Deze situatie wordt nog verergerd door zwakke rechtsstaatsinstellingen, corruptie, een algemeen gebrek aan verantwoordingsplicht, sociale en genderongelijkheden en herhaalde discriminerende praktijken tegen bepaalde kwetsbare groepen. Het versterken van de mensenrechten en de rechtsstaat blijft een kritiek onderdeel van dit regionale actieplan, in antwoord op de multidimensionale crisis in de Sahel.

Uit het EU-systeem van vroegtijdige waarschuwing bij conflicten blijkt dat de huidige situatie in de Sahel in het algemeen verergert of in het beste geval stagneert. Dit wordt bevestigd door de menselijke ontwikkelingsindex⁹ die evenmin enige verbetering vertoont. Het gevolg daarvan is dat de Sahelregio nog steeds wordt gekenmerkt door enorme ontwikkelingsuitdagingen, instabiliteit en een grote politieke verdeeldheid. Factoren die in de oorspronkelijke EU-strategie voor veiligheid en ontwikkeling werden vermeld, hebben over het algemeen dus nog niet aan belang ingeboet¹⁰.

Voorals de situatie in Mali blijft, ondanks de Franse interventie en de inzet van de geïntegreerde multidimensionale stabilisatiemissie van de Verenigde Naties in Mali (Minusma), grote zorgen baren met talrijke terreuraanslagen en het hoge aantal slachtoffers onder de vredeshandhavings-troepen, de Malinese manschappen en de burgerbevolking, meer bepaald in de noordelijke regio's. Tijdens de donorconferentie te Brussel (mei 2013) konden aanzienlijke middelen worden aangevraagd om het land weer op weg te zetten, en dankzij het opgezette follow-upmechanisme kon de uitvoering ervan nauwkeurig worden gemonitord. Het herstel van het constitutionele bestel is succesvol gebleken, maar er blijven nog vele uitdagingen en de uitvoering van een geloofwaardig, inclusief en duurzaam vredesakkoord zal van wezenlijk belang zijn en hernieuwde inspanningen vergen van de landen in de regio en de internationale gemeenschap, waaronder de EU.

⁹ In de lijst van de 187 landen in het verslag 2014 over de menselijke ontwikkelingsindex van de VN (op basis van ramingen uit 2013) staat Niger 187e (1 plaats lager dan vorig jaar), Tsjaad 184e (1 plaats lager), Burkina Faso 181e (status quo), Mali 176e (status quo) en Mauritanië 161e (2 plaatsen lager).

¹⁰ Een en ander valt ook binnen het bestek van de gemeenschappelijke strategie Afrika-EU (referentie in te voegen), die in april 2014 tijdens de vierde Top EU-Afrika te Brussel is bevestigd.

Op regionaal niveau is een begin gemaakt met nieuwe initiatieven om tegemoet te komen aan de noodzaak van nauwere samenwerking en collectieve actie. Daartoe behoren onder meer:

- de Wereldwijde Alliantie voor het weerbaarheidsinitiatief (AGIR), die in december 2012 in Ouagadougou het licht zag;
- de oprichting van de G5 door de staatshoofden en regeringsleiders van Burkina Faso, Tsjaad, Mali, Mauritanië en Niger in 2014, om het hoofd te bieden aan de belangrijkste uitdagingen in de Sahel, meer bepaald op het gebied van veiligheid en ontwikkeling;
- het ministerieel platform van Bamako, dat na het gezamenlijk bezoek op hoog niveau aan de regio (VN, Afrikaanse Unie, Wereldbank, EU) in 2013 is ingesteld met als doel de strategieën voor de Sahel te coördineren;
- het proces van Nouakchott in 2013 om de collectieve veiligheid in de regio onder auspiciën van de AU te bevorderen;
- het herstel van de Commissie van het Tsjaadmeerbekken, met de bedoeling gemeenschappelijke grenskwesties aan te pakken in het licht van de toenemende dreiging waaraan de Sahelregio door de activiteiten van Boko Haram is blootgesteld.

Deze initiatieven moeten worden ondersteund conform de belangen en prioriteiten van de Unie. Daartoe moeten echter de meerwaarde ervan, alsmede de prioritering en de juiste keuze van instrumenten grondig worden geëvalueerd.

De EU herhaalt dat zowel vrouwen als mannen moeten worden betrokken bij en deelnemen aan bemiddeling, vredesonderhandelingen en vredesopbouw.

Wat de activiteiten van de EU betreft, zorgde de benoeming van de speciale vertegenwoordiger van de EU (SVEU) in 2013 ervoor dat de regio op meer proactieve wijze kon worden aangepakt en de EU zichtbaarder werd. De uitvoering van de strategie voor de Sahel heeft ertoe geleid dat gezamenlijk werd nagedacht over manieren om beter "regionaal te denken en te werken". In dit opzicht bood de uitbreiding van de strategie tot Burkina Faso en Tsjaad in 2014 een nieuwe kans om het toepassingsgebied van de activiteiten van de EU te verruimen¹¹. De uitgebreide evaluaties van het systeem voor vroegtijdige waarschuwing die in 2013 en 2014 voor acht landen in de ruimere Sahelregio¹² werden uitgevoerd, en de daaruit voortvloeiende aanvullende workshops over conflictanalyse voor Nigeria en Tsjaad, leverden waardevolle input op in die zin dat een gedeelde analyse van conflict risico's kon worden gemaakt en de vinger kon worden gelegd op belangen, meerwaarde en actiemogelijkheden voor de EU om deze risico's per land en op regionaal niveau te beperken.

Voorts zullen de Commissiediensten en de EDEO meer rekening proberen te houden met het feit dat de Sahel grenst aan de buurlanden van de Europese Unie. Er moet werk worden gemaakt van een gemeenschappelijke ruimte voor dialoog en samenwerking tussen de EU, de Maghreb en de Sahel, alsmede met andere West-Afrikaanse landen.

Tot slot moeten, niettegenstaande de strategie zelf van kracht blijft, toekomstige activiteiten binnen deze strategie worden toegespitst op bepaalde gebieden, zoals geïntegreerd grensbeheer, smokkel en illegale handel en transnationale georganiseerde criminaliteit, mobiliteit en migratie, daaronder begrepen gedwongen migratiebewegingen, oplossingen voor de demografische uitdagingen en werkgelegenheid voor jongeren in het kader van maatregelen tegen radicalisering. Daarbij moeten ook de mensenrechten en de democratie in de regio worden bevorderd.

Dat is waar het in het huidige regionale actieplan om gaat.

¹¹ Gemengde missies die in deze landen werden ontplooid, hielpen mee de mogelijkheden voor samenwerking in het kader van de strategie te bepalen

¹² Burkina Faso, Kameroen, Tsjaad, Mali, Mauritanië, Niger, Nigeria, en Senegal.

UITVOERING VAN DE STRATEGIE EN OPGEDANE ERVARINGEN

De Sahelstrategie is het resultaat van een uitgebreid proces van onderhandelingen en planning, en komt tegemoet aan de bezorgdheid die de EU en haar lidstaten delen met betrekking tot de toegenomen bedreigingen voor de veiligheid in de Sahel. Deze gemeenschappelijke focus is de drijfveer voor een permanente dialoog en nauwe samenwerking op hoofdkwartierniveau en voor gezamenlijke acties op het terrein. De inzet van de EU in de Sahel is, samen met de activiteiten van de lidstaten¹³, in de afgelopen vier jaar indrukwekkend geweest. Door het accent te leggen op het verband tussen veiligheid en ontwikkeling, kon op nieuwe manieren aan beleidsbepaling worden gedaan.

Vanaf het begin is een beroep gedaan op een ruim scala aan EU-instrumenten en hulpmiddelen. Toen de Sahelstrategie werd aangenomen, was het tiende Europees Ontwikkelingsfonds ongeveer voor de helft uitgevoerd (2008-2013). Toch werd er in het kader van dit instrument meer dan 1,5 miljard euro uitgetrokken voor Mali, Mauritanië en Niger ter ondersteuning van in de strategie geformuleerde acties, onder meer voor de sociale sectoren, voedsel- en voedingszekerheid en plattelandsontwikkeling, werkgelegenheid, goed bestuur, rechtsstatelijkheid, justitiële hervormingen en decentralisatie. Voorts worden er in het kader van het regionaal indicatief programma voor West-Afrika projecten gesteund in sectoren zoals vrede en veiligheid, bestuur, economische integratie en weerbaarheid. Bijgevolg is de overgrote meerderheid van de acties in overeenstemming met de strategische actierichtsnoeren en de doelstellingen van de Sahelstrategie.

Teneinde echter nog gericht te kunnen optreden, werden de financiële middelen per land herzien in het kader van de tussentijdse en de ad-hocevaluaties, teneinde deze nog beter te laten aansluiten bij de doelstellingen van de strategie en de nodige middelen voor nieuwe activiteiten te kunnen vrijmaken. Deze exercitie vergde echter tijd aangezien verbintenissen die uit hoofde van het tiende EOF tussen de partnerlanden en de EU werden aangegaan, moesten worden nagekomen en de bestaande procedures moesten worden gevolgd. Dit verklaart ten dele waarom sommige activiteiten pas in 2013 van start zijn gegaan.

¹³ Zie Addendum III, waarin een overzicht van de inzet van de lidstaten in de Sahel wordt gegeven.

Er is in de hele Sahelregio veelvuldig een beroep gedaan op het Stabiliteitsinstrument en de opvolger ervan, het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP), in het kader van zowel de kortetermijn/crisisresponscomponent als de langetermijncomponent ervan. De veiligheidsgerelateerde activiteiten omvatten de ondersteuning van diensten voor civiele rechtshandhaving en justitie om de veiligheid te herstellen en de bescherming van de burgers te waarborgen (Mali), de ondersteuning van de veiligheid op gemeenschapsniveau, onder meer door de oprichting van gemeentelijke politiediensten (Niger), en de versterking van de capaciteiten voor grensbeheer (Mauritania, Niger-Nigeria). Er is tevens steun verleend voor initiatieven ter bestrijding van terrorisme en radicalisering, voor de oprichting van de "Sahel Security College (veiligheids-academie voor de Sahel)" (die momenteel bestaat uit vertegenwoordigers van Mali, Mauritanië en Niger), bekrachtigd door de Sahel G5, voor de bevordering van verdraagzaamheid, dialoog en vrijheid van meningsuiting, voor dialoog tussen en binnen geloofsgemeenschappen, voor pedagogische bijstand aan Koranscholen (Mali, Nigeria, Niger), alsmede voor de bestrijding van gewelddadig extremisme door het creëren van sociaal-economische mogelijkheden, vooral ten behoeve van jongeren (Tsjaad, Niger, Nigeria). Ook programma's voor ontwapening, demobilisatie en re-integratie, die de sociale en economische re-integratie van voormalige strijders/soldaten stimuleren, werden gesteund (Nigeria, Tsjaad). Na de evaluatie van het systeem voor vroegtijdige waarschuwing in 2013 is er een literatuuronderzoek op het gebied van de bestrijding van gewelddadig extremisme besteld, en heeft een deskundige verscheidene delegaties in de regio coaching gegeven over manieren om gewelddadig extremisme in zijn specifieke context te bestrijden.

De door Frankrijk geleide militaire missie Serval in 2012-2013, en de lopende missie Barkhane die in augustus 2014 van start is gegaan, zijn van wezenlijk belang voor de bestrijding van terrorisme in de Sahel. In diezelfde strijd tegen terrorisme en georganiseerde criminaliteit zijn de drie GVDB-missies¹⁴ in de Sahel belangrijke onderdelen van de EU-reactie op de instabiliteit in de Sahel en de grensoverschrijdende aard van de bedreigingen voor de veiligheid. GVDB-missies, die zijn opgevat als een crisisresponsmaatregel, streven niet alleen doelstellingen op korte en middellange termijn na, maar bieden ook natuurlijke synergieën en complementariteiten met de opdrachten op langere termijn waarmee de tot de ontwikkelingsinstrumenten behorende veiligheidscomponenten zijn belast.

¹⁴ Als civiele missies verstrekken EUCAP Sahel Niger en EUCAP Sahel Mali advies en opleiding ter ondersteuning van de nationale autoriteiten en de binnenlandse veiligheidsdiensten in hun strijd tegen terrorisme en georganiseerde criminaliteit. EUTM Mali, een militaire missie met militair personeel van 23 lidstaten, leidt het Malinese leger op en levert expertise voor de hervorming van de strijdkrachten.

In maart 2013 heeft de hoge vertegenwoordiger de SVEU voor de Sahel benoemd. De werkzaamheden van de SVEU zijn van wezenlijk belang om de kwaliteit en de impact van het engagement van de EU in de Sahel op politiek, veiligheids- en ontwikkelingsgebied te vergroten. Met de steun van een bemiddelingsteam speelde hij in de Malinese vredesgesprekken een cruciale rol voor de EU; dit kan belangrijke positieve gevolgen voor de stabiliteit in de toekomst hebben, niet alleen in Mali, maar ook in de ruimere regio.

Het lijkt geen twijfel dat de EU een lange weg heeft afgelegd bij het aanpakken van de uitdagingen in de Sahel. Zij wist bestaande hindernissen te overwinnen en kon zorgen voor complementariteit tussen de verschillende EU-instrumenten en -missies en het EOF, alsmede voor nauwe samenwerking met de lidstaten. Er moet echter nog meer worden gedaan:

- Wat *strategische focus* betreft, lijkt het van bijzonder belang meer werk te maken van:
 - 1) het voorkomen en bestrijden van radicalisering;
 - 2) het scheppen van passende omstandigheden voor jongeren;
 - 3) migratie en mobiliteit;
 - 4) grensbeheer en bestrijding van illegale handel en transnationale georganiseerde criminaliteit.
- Wat de *methode* betreft, is het belangrijk dat de totaalaanpak van het EU-optreden in de Sahel wordt versterkt, en dan vooral de inspanningen die momenteel worden geleverd voor gedeelde evaluaties en gezamenlijke programmeringsprocessen, door te voorzien in een consistent monitoringsysteem. Een dergelijk robuust monitoringsysteem zal leiden tot efficiëntere en effectievere acties.

HERNIEUWDE INSPANNINGEN VOOR DE OORSPRONKELIJKE STRATEGISCHE DOELSTELLING

De oorspronkelijke strategische doelstelling van de EU-strategie voor de Sahel¹⁵, waarin de koppeling tussen ontwikkeling en veiligheid wordt benadrukt, en de vier pijlers voor de uitvoering ervan zijn nog steeds ten volle relevant en bieden een alomvattend kader voor het EU-optreden in de Sahel¹⁶.

Ontwikkeling, goed bestuur en interne conflictoplossing

De steun voor duurzame en inclusieve sociaal-economische ontwikkeling en regionale integratie zal worden voortgezet, waarbij lering zal worden getrokken uit het verleden, onder meer: sociale voorzieningen, vooral gezondheidszorg en onderwijs, veerkracht¹⁷, duurzame landbouw en plattelandsontwikkeling, voedsel- en voedingszekerheid, infrastructuur, ontwikkeling van de particuliere sector, en het aanpakken van demografische problemen.

De EU zal steunen blijven verlenen voor beter bestuur, onder meer via de modernisering van de overheidssector (bijv. ICT), waaronder financieel beheer van de overheid met bijzondere nadruk op verbetering van en toegang tot recht, en de bestrijding van corruptie en straffeloosheid bij wijze van prioriteit. Democratie en mensenrechten zullen worden bevorderd, met steun voor verkiezingen, lokaal bestuur en decentralisatie en organisaties van het maatschappelijk middenveld, rekening houdend met de noodzaak van een evenwichtiger vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in besluitvormingsorganen en op alle terreinen van het openbare leven. In dit verband zal het beginsel gendergelijkheid ook in alle maatregelen van het actieplan worden gesteund. Daarnaast zal het aanpakken van de straffeloosheid voor mensenrechtenschendingen en het bevorderen van de verantwoordingsplicht in verband hiermee in de context van dit regionaal actieplan door de EU krachtig worden bepleit.

¹⁵ De langetermijndoelstelling (5-10 jaar) van de strategie was: "Versterking van de politieke stabiliteit, veiligheid, goed bestuur, sociale samenhang in de Sahelstaten en economische en onderwijskansen, om aldus de voorwaarden te scheppen voor lokale en nationale duurzame ontwikkeling zodat de Sahelregio welvarend wordt en niet langer een potentiële wijkplaats voor AQIM en criminele netwerken is; op nationaal niveau bijdragen aan het verminderen van interne spanningen, onder meer de problemen die worden veroorzaakt door gewelddadig extremisme waarmee AQIM en andere criminele groepen zich in leven houden".

¹⁶ In de addenda II en III wordt een uitvoerig overzicht gegeven van de gecombineerde lopende en voorgenomen maatregelen van de financieringsinstrumenten van de EU en de EU-lidstaten.

¹⁷ D.w.z. via het initiatief AGIR.

Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de bestrijding van smokkel en mensenhandel en aan gemengde migratiestromen, met volledige inachtneming van de rechten van de migranten, en synergieën tussen migratie en ontwikkeling zullen verder worden uitgewerkt.

Politiek en diplomatie

Na de aanneming van de EU-strategie volgden andere internationale actoren met de uitvoering van hun eigen Sahelstrategie (onder meer de VN, de AU, de Wereldbank en de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten) en werd de noodzaak "regionaal te denken" versterkt.

De strategie heeft voorts de positie van de EU als belangrijke internationale speler om de zich herhalende regionale crisis aan te pakken, geconsolideerd, en zij wordt als zodanig erkend. Dit verleent de EU een bijzondere verantwoordelijkheid, die thans wordt weerspiegeld door de actieve deelname aan belangrijke politieke processen, waaronder de vredesbesprekingen over Mali in Algiers.

De SVEU heeft de EU in alle internationale fora en coördinatievergaderingen betreffende de Sahel vertegenwoordigd en samenhang en een gezicht gegeven aan de diplomatie van de EU op dit gebied, en zal dit ook in de toekomst blijven doen.

De EU-delegaties hebben bij de lokale autoriteiten in hun respectieve landen de regionale aanpak bepleit. Het op gang brengen van een regelmatige politieke dialoog op hoog niveau met de Sahel G5 en het aanmoedigen van verdere integratie op het gebied van veiligheid en stabiliteit tussen de Sahellanden zal voor de EU in de nabije toekomst van essentieel belang zijn. De EU en haar lidstaten zullen steun aan de Sahel G5 overwegen.

Om de problemen aan te pakken die verder gaan dan de vijf Sahellanden, zouden passende partnerschappen met de Afrikaanse Unie, ECOWAS, het proces van Nouakchott, de Sahel G5, de Gemeenschap van Sahel-Saharastaten (CEN-SAD) en de Commissie van het Tsjadmeerbekken in overeenstemming met hun rollen en doelstellingen op meer systematische en concrete wijze kunnen worden bevorderd. Ook zal nauwere samenwerking met de Maghreblanden, alsook met andere belangrijke West-Afrikaanse landen, worden aangemoedigd.

Veiligheid en de rechtsstaat

Op het gebied van veiligheid zullen de Commissiediensten en de EDEO de nationale en regionale inspanningen in verband met de hervorming van de veiligheidssector, veiligheidsbeheer, het verband tussen veiligheid en recht en geïntegreerd grensbeheer blijven bevorderen en daaraan steun blijven verlenen. De Commissiediensten en de EDEO zullen de steun aan de nationale en regionale inspanningen bij de bestrijding van terrorisme, migrantensmokkel en mensenhandel, ander vormen van smokkel en transnationale georganiseerde criminaliteit opvoeren. Deze problemen moeten verder worden aangepakt, ook in een context van corruptie in delen van het politiek en veiligheidsapparaat van veel van deze landen. De Commissiediensten en de EDEO zullen met de Sahellanden - en waar nodig de ruimere regio - contacten blijven onderhouden over terrorismebestrijding en mogelijkheden voor samenwerking, ook door middel van GVDB-missies, in kaart blijven brengen. Daarnaast zullen het delen van kennis en het voortbouwen op geleerde lessen op dit gebied worden vergemakkelijkt.

De Commissiediensten en de EDEO zullen onafhankelijke, efficiëntere, eerlijke en toegankelijker rechtsstelsels op nationale en regionale niveaus blijven bevorderen en de strafrechtelijke respons op terrorisme versterken. Hiertoe behoort de bevordering van toegang tot een geloofwaardige justitie die mensenrechten beschermt, straffeloosheid vermindert en de bestrijding van corruptie versterkt. De Commissiediensten en de EDEO voeren de steun voor het ontwikkelen van doeltreffende reacties van het strafrecht op terrorisme en georganiseerde criminaliteit op.

Bestrijding en preventie van gewelddadig extremisme en radicalisering

Veel van de onder ontwikkeling, goed bestuur en interne conflictoplossing genoemde prioriteiten zullen directe of indirecte gevolgen hebben voor de bestrijding en preventie van gewelddadig extremisme en radicalisering. Zij zullen onder meer marginalisatie, onvervulde basisbehoeften, werkloosheid, gebrek aan onderwijs en menselijke veiligheid aanpakken.

Het versterken van de economische vooruitzichten van jongeren op de korte en lange termijn en het bieden van onderwijsmogelijkheden zullen voor de preventie cruciaal zijn.

In samenwerking met regionale en nationale belanghebbenden, waaronder groepen van het maatschappelijk middenveld, zullen de Commissiediensten en de EDEO preventie in de programma's integreren teneinde de interventies op specifieke geografische gebieden en/of doelgroepen te richten waar radicalisering en rekrutering bijzonder geconcentreerd zijn. Ook zal worden toegezien op bijkomende preventieve maatregelen die worden genomen als resultaat van opties die door middel van vroegtijdige waarschuwingssystemen aan het licht zijn gekomen.

VERSTERKTE MAATREGELEN VOOR HET RAP

Op basis van de hierboven beschreven vier strategische actielijnen en de problemen die uit de contextanalyse en de geleerde lessen naar voren zijn gekomen, kan een reeks prioritaire te versterken maatregelen worden opgesteld. Deze maatregelen zullen worden uitgevoerd via diplomatieke en politieke inspanningen, alsook bij het in kaart brengen van toekomstige initiatieven in aanmerking worden genomen.

Preventie en bestrijding van radicalisering

De huidige EU-programmering in de Sahel omvat verscheidene elementen betreffende het aanpakken van radicalisering en rekrutering, maar er moet op politiek en diplomatiek niveau evenals op het gebied van veiligheid en ontwikkeling veel meer worden gedaan. De radicalisering in de Sahel wordt aangewakkerd door een combinatie van complexe factoren en omstandigheden die verder gaan dan armoede, discriminatie, slechte economische omstandigheden enz. Daarom moet de voorgestelde respons verder gaan dan het traditionele ontwikkelingswerk en zowel specifiek voor preventie als relevant voor preventie zijn¹⁸.

Preventiespecifieke activiteiten zijn erop gericht te voorkomen dat mensen tot terrorisme overgaan; preventierelevante activiteiten pakken de omstandigheden aan die bevorderlijk zouden kunnen zijn voor radicalisering en de verspreiding van terrorisme. Een beter inzicht in, en de aanpak van onderliggende oorzaken als werkloosheid, gebrek aan onderwijs, uitsluiting, menselijke veiligheid, enz. zijn van belang. Veel van deze oorzaken zouden kunnen worden aangepakt door middel van een passende ontwikkelingsrespons die een langetermijnperspectief biedt.

¹⁸ Conform de EU-strategie ter bestrijding van radicalisering en rekrutering van terroristen (doc. 14781/1/05).

ACTIETERREIN 1: Overeenkomstig artikel 210 VWEU zullen de Commissiediensten en de EDEO de ontwikkelingsprogramma's van de EU en de lidstaten coördineren teneinde deze in voorkomend geval toe te spitsen op specifieke geografische gebieden/gemeenschappen waar radicalisering en rekrutering geconcentreerd zijn, en trachten preventie en bestrijding van radicalisering verder in het ontwikkelingswerk en de programmering te integreren. Het ontwikkelen en uitvoeren van preventiespecifieke projecten, ook in verband met ideologie en met religieuze actoren, alsmede toegang tot middelen en andere onderliggende oorzaken van radicalisering. Het verrichten van een studie naar het effect van het salafisme/wahabisme in de regio. Het ondersteunen van capaciteitsontwikkeling van media, ngo's, het maatschappelijk middenveld en lokale autoriteiten. Het steunen van instellingen en organisaties die een gematigde en vreedzame islam bepleiten en islamitische organisaties van het maatschappelijk middenveld die zich voor vrede inzetten. Het verkennen van bijkomende sporen door middel van gerichte analyse, opleiding en ondersteuning, zowel van EU-delegaties als van andere doelgroepen. Bijzondere aandacht voor de onderliggende oorzaken van radicalisering, namelijk extreme armoede, werkloosheid, gebrekkige onderwijsstelsels.

Jongeren:

De economische ontwikkeling in de Sahel is voornamelijk gebaseerd op landbouw en winnings-industrieën. Een sterkere, niet op mineralen gebaseerde economische groei is nodig om werkgelegenheid te scheppen en de wijdverbreide armoede en inkomensongelijkheden die in de hele Sahel domineren, aanmerkelijk te verminderen. Er zijn meer inspanningen nodig om in alle sectoren arbeidsmogelijkheden te scheppen, vooral voor jongeren.

Tegen de achtergrond van het jongerenoverschot, dat één van de voornaamste uitdagingen voor de Sahelregio vormt, zijn activiteiten ter voorkoming van radicalisering van belang. Om dit vraagstuk op te lossen en te verhinderen dat jongeren radicaliseren of worden gerekruteerd door netwerken die zich bezighouden met transnationale georganiseerde criminaliteit en smokkel, is het van cruciaal belang waardevolle alternatieven en kansen te bieden, ongelijkheden te verminderen en de sociale samenhang alsmede het vertrouwen in nationale instellingen en in de toekomst van hun respectieve landen te versterken.

Een ander voor de Sahel relevant aspect is dat post-conflictsituaties specifieke problemen voor jongeren inhouden (bijv. onlangs ontwapende werkloze mannen en ontheemde jonge mannen), waarvan velen geen onderwijs hebben gevolgd en vaak strijders zijn geweest of deel hebben uitgemaakt van smokkelnetwerken.

Ook het belang van werkgelegenheid en het scheppen van banen wordt hierdoor onderstreept.

ACTIETERREIN 2: Het verstrekken van bijstand die relevant is voor jongeren, waaronder onderwijs en opleiding evenals het scheppen van banen, en het zorgen voor gelijke kansen voor jongens en meisjes. Het integreren in het beleid van "empowerment" van jongeren door middel van het bepalen van indicatoren voor het toezien op en het bevorderen van onderwijs en werkgelegenheid voor jongeren, teneinde alternatieven voor illegale activiteiten/extremistische actie te bieden. Het verder analyseren hoe jongeren als actoren voor positieve verandering kunnen worden gesteund. Het opbouwen van veerkracht onder jongeren, bijv. door in programma's van de EU en de lidstaten, waar mogelijk, economische en werkgelegenheidskansen (via steun aan kmo's en belangrijke waardeketens, de aanwerving van lokale arbeidskrachten, enz.) en de vermindering van ongelijkheden verder te bevorderen. Er zou ook een speciaal overleg kunnen worden opgestart betreffende het demografisch vraagstuk, om na te gaan hoe dit beter kan worden aangepakt. Demografie zou geleidelijk en stelselmatiger een onderdeel van de politieke dialoog met begunstigde landen moeten worden. Meer in het algemeen de instrumenten van de EU en de lidstaten mobiliseren om de sociale cohesie en inclusieve economische groei, met inbegrip van regionale integratie, te verbeteren, met name door middel van de uitvoering van het ontwikkelingsprogramma van de economische partnerschapsovereenkomst.

Migratie en mobiliteit

Mensen zijn in beweging om armoede en conflict te ontvluchten, bescherming tegen vervolging of ernstig onheil te zoeken en een beter leven op te bouwen. Voor individuele personen kan migratie één van de krachtigste en meest directe strategieën voor armoedebestrijding zijn, en bij gebrek aan mogelijkheden op het gebied van werkgelegenheid zoeken veel jongeren naar betere kansen door te migreren. De EU moet zich concentreren op 1) het voorkomen en bestrijden van illegale migratie, mensensmokkel en -handel, en 2) het verband tussen ontwikkeling en migratie en daarbij het ontwikkelingseffect van migratie en mobiliteit zo groot mogelijk maken, 3) het bevorderen van internationale bescherming, 4) het organiseren van mobiliteit en legale migratie¹⁹. De situatie in Niger, dat een belangrijk doorgangsland is, zal verhoogde inspanningen vergen, met name om de reeds door de GVDB-missie EUCAP Sahel Niger aangevangen acties te versterken en te begeleiden. Die inspanningen moeten bij voorrang gericht zijn op de regio's van Agadez en Arlit.

¹⁹ 3359e zitting van de Raad: Persmededeling, Buitenlandse Zaken - Ontwikkelingssamenwerking, 16854/14

ACTIETERREIN 3: Het verband tussen ontwikkeling en migratie versterken en migratie in het collectieve optreden van de EU en de lidstaten integreren op basis van de alomvattende aanpak van migratie en mobiliteit en het proces van Rabat, alsook andere relevante processen. Demografische uitdagingen in de regio die eerder bestaande wrokgevoelens (bijv. over grondgebruik, voedingszekerheid) kunnen verergeren, aanpakken.

Grensbeheer, bestrijding van illegale handel en transnationale georganiseerde criminaliteit

Beheer van grensoverschrijdende vraagstukken is van cruciaal belang voor de stabiliteit en veiligheid in de Sahelregio, met nationale, regionale en wereldwijde implicaties, onder meer voor de EU²⁰. De EU verstrekt thans steun voor een aantal activiteiten ter bestrijding van illegale handel (partnerschap met het VN-Bureau voor drugs- en misdadbestrijding (UNODC) en ECOWAS), alsook in grensgebieden, op het gebied van veiligheid en ontwikkeling. Er is evenwel een bredere en alomvattender betrokkenheid vereist om lokale autoriteiten en overheden aan te sporen nauw samen te werken en te reageren op de problemen van radicalisering, gewelddadig extremisme, terrorisme, migrantensmokkel, mensenhandel en andere vormen van handel en transnationale georganiseerde criminaliteit, alsmede controle van het grondgebied en illegale migratie. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de internationale normen met betrekking tot internationale bescherming en migranten op doorreis. Bij deze betrokkenheid dient rekening te worden gehouden met ontwikkeling, de stabiliteit van staatsstructuren en de bescherming van burgers.

²⁰ Verordening (EU) nr. 230/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede.

ACTIETERREIN 4: Acties inzake grensbeheer, mensenhandel en andere vormen van handel en transnationale georganiseerde criminaliteit - waarbij alle EU-instrumenten worden betrokken, in coördinatie met de lidstaten - en daarbij zal bijzondere nadruk worden gelegd op versterkte samenwerking en informatie-uitwisseling tussen instanties en in grensoverschrijdend verband. Zoals bepaald in de conclusies van de Raad van november 2013, die door de Europese Raad in december 2013 werden goedgekeurd, en in de verklaring van de vierde top EU-Afrika, is geïntegreerd beheer van grensoverschrijdende vraagstukken een cruciaal element van de stabiliteit en veiligheid van de ruimere Sahelregio. De EU zal de uitvoering van projecten voor geïntegreerd grensbeheer, zowel in de Sahelregio als rond het Tsjaadmeer, overwegen, met inbegrip van acties op het gebied van zowel ontwikkeling als veiligheid, in volledige samenhang met de totaalaanpak. Daartoe zou de EU lopende programma's en activiteiten kunnen benutten die bijdragen tot geïntegreerd grensbeheer in de ruimere Sahelregio en die reeds door lidstaten worden geleid. De EU moedigt de reeds in de Sahelregio actieve civiele GVDB-missies EUCAP Sahel Mali en EUCAP Sahel Niger aan om in het kader van hun operationele ontwerp en sterkte steun te blijven verlenen aan de lokale inspanningen met het oog op de ontwikkeling van lokale vermogens inzake grensbeheer en actief bij te dragen aan de internationale samenwerking op het terrein. In dit verband moet EUCAP Sahel Niger met name haar inspanningen in de regio's van Agadez en Diffa voortzetten, en versterken met extra, volgens vaste procedures bepaalde, vermogens, als de omstandigheden het toelaten. Er zal een regionale vergadering van delegatiehoofden rond het Tsjaadmeer worden gehouden (vergelijkbaar met de vergadering in Dakar van juni 2014).

INSTRUMENTEN EN INITIATIEVEN

De uitvoering van het RAP zal gepaard gaan met een reeks instrumenten en mechanismen/modaliteiten in een arbeidsverdeling tussen de EU en haar lidstaten, gericht op versterking van de alomvattende aanpak van de EU. In de addenda II en III worden de lopende en geplande activiteiten in detail weergegeven. Opgemerkt zij echter dat gezien de dynamische en onzekere context van de Sahel niet alle activiteiten in dit stadium kunnen worden gepland of genoemd, en dat de matrix regelmatig zal moeten worden geactualiseerd.

Sinds de aanneming van de Sahelstrategie in 2011 is aan de landen van de regio omvangrijke steun verleend. Veel van deze activiteiten lopen nog en zullen worden voortgezet; andere zullen van start gaan als reactie op nieuwe of veranderende uitdagingen.

De financiële steun voor de uitvoering van het RAP, die bijdraagt tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Sahelstrategie voor de komende jaren, moet zowel van het bilaterale optreden van de lidstaten als uit de EU-instrumenten komen.

De indicatieve begroting van het 11e EOF voor de vijf Sahellanden voor 2014-2020 bedraagt 2,47 miljard euro, en een belangrijk deel van de geplande programma's zou tot de uitvoering van het lopende RAP kunnen bijdragen. Daarnaast zouden sommige middelen van het regionaal indicatief programma voor West-Afrika, het nieuwe pan-Afrikaanse programma (PANAF) en het financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking kunnen worden toegewezen aan projecten en activiteiten in de Sahelregio, overeenkomstig de doelstellingen, het beheer en de richtsnoeren van de respectieve programma's. De activiteiten uit hoofde van het 10e EOF zullen de komende jaren verder worden uitgevoerd en een bijdrage aan de doelstellingen van de Sahelstrategie blijven leveren.

Terwijl het mandaat van het EOF meerdere jaren bestrijkt met de belangrijkste nadruk op langetermijnontwikkeling, hebben andere instrumenten verschillende mandaten met verschillende tijdsbestekken en zijn zij toegespitst op veiligheid, stabiliteit en vrede.

Krachtens de artikelen 3 en 4 van de desbetreffende verordening²¹ is de doelstelling van het Instrument voor bijdrage aan stabiliteit en vrede (IcSP) een respons te geven op crises of dreigende crises met het oog op conflictpreventie (acties in het kader van artikel 3 zijn niet programmeerbaar), en bijstand te verlenen voor conflictpreventie, crisisparaatheid en vredesopbouw (artikel 4, onderworpen aan programmering). Uit hoofde van artikel 5 legt het IcSP nadruk op het aanpakken van mondiale en transregionale dreigingen en opkomende dreigingen en zijn de acties programmeerbaar.

Andere beschikbare instrumenten zijn de GVDB-missies (bijv. de lopende missies EUCAP SAHEL Niger en Mali en EUTM Mali).

²¹ [Verordening \(EU\) nr. 230/2014 \(PB L 77 van 15.3.2014, blz. 1\).](#)

De verbetering en versterking van de mensenrechten en de bescherming van burgers, en in het bijzonder vrouwen en kinderen, zullen een prioriteit blijven, en de EU moet alle relevante instrumenten in de regio mobiliseren om op dit punt vooruitgang te boeken (Europees instrument voor de democratie en de mensenrechten enz.) en onder meer steun verlenen aan organisaties van het maatschappelijk middenveld. De EU zal ook aansporen tot de volledige ratificatie en daadwerkelijke uitvoering van de diverse instrumenten betreffende mensenrechten van de AU en de ECOWAS die door de Sahellanden, alsook op mondiaal niveau door de Verenigde Naties, zijn aangenomen. Bovendien zullen de nationale en regionale mechanismen die zijn ingesteld om toezicht te houden op de toepassing van de mensenrechten, worden versterkt en gesteund.

Naar gelang van de behoeften van getroffen bevolkingsgroepen kan het humanitaire optreden van de EU²² worden ingezet in de Sahelregio, die regelmatig te lijden heeft onder natuurrampen en geteisterd wordt door conflicten. Deze humanitaire hulp zou worden gemobiliseerd overeenkomstig de humanitaire beginselen en het internationaal humanitair recht.

Overeenkomstig de doelstellingen en beginselen van het Europees nabuurschapsinstrument (ENI) zou de EU kunnen overwegen dit instrument te mobiliseren om specifieke doelstellingen van gemeenschappelijk belang in de regio Sahel-Maghreb na te streven. Deze acties zijn aan programmering onderworpen, maar in uitzonderlijke gevallen kunnen bijzondere maatregelen worden opgestart.

De geplande programma's en activiteiten van de lidstaten in de Sahel²³ moeten uiteraard worden gezien als een integrerend onderdeel van de totale EU-interventie, waarbij gezamenlijke programmering een belangrijk instrument voor de coördinatie vormt.

Steun bij bemiddeling en conflictanalyse zullen worden voortgezet indien deze als prioriteit worden beschouwd.

²² Het directoraat-generaal Humanitaire Hulp en Civiele Bescherming (**ECHO**) van de **Europese** Commissie, vroeger bekend onder de benaming Bureau voor humanitaire hulp van de **Europese** Gemeenschap.

²³ In addendum III wordt een overzicht gegeven van de inzet van de lidstaten in de Sahelregio.

MONITORINGSYSTEEM

Teneinde de monitoring van de uitvoering van het RAP te verbeteren, zal een mechanisme worden uitgewerkt door middel waarvan alle activiteiten van de EU en de lidstaten zichtbaar zouden kunnen worden gemaakt om te verduidelijken op welke wijze zij bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Sahelstrategie.

Een dergelijk monitoringsysteem²⁴ monitort de uitvoering van acties en initiatieven en zorgt voor correcte rapportage ten behoeve van documentatie en beheersinformatie, rekening houdend met de in de praktijk geleerde lessen en de voorstellen van plaatselijke partners. Het zal ertoe bijdragen de acties van de EU in de Sahel beter te richten en ervoor te zorgen dat synergieën tussen en het complementaire karakter van de verschillende instrumenten en de acties van de lidstaten maximaal worden benut, en een vlotte overgang van crisisresponsmaatregelen op de korte termijn naar langetermijnactie verzekeren. Dit systeem zou moeten leiden tot het mobiliseren van de bevoegde Raadsgroepen, waaronder met name het PVC en de Groep Afrika, en het bezien van de coördinerende rol van de SVEU voor de Sahel.

Een correct risicobeheer impliceert een strategische aanpak door middel waarvan te gelegener tijd belangrijke risico's en hun mogelijke gevolgen voor de programma's en de voortgang daarvan worden onderkend. Hiertoe zullen de regionale en landenspecifieke risicobeoordelingen bij conflicten en opties voor preventieve maatregelen van het EU-systeem voor vroegtijdige waarschuwing bij conflicten in het RAP worden geïntegreerd als onderdeel van de monitoring van en de rapportage over de vorderingen van het RAP.

XXXX

²⁴ De bestaande monitoringinstrumenten zullen in de hoogst mogelijke mate worden gebruikt opdat jaarlijks een schriftelijk verslag kan worden ingediend.

ADDENDUM I

SAMENVATTING VAN AANBEVOLEN MAATREGELEN

Nr.	Maatregel	Tijdstip
1.	Enkele ontwikkelingsprogramma's van de EU en de lidstaten toespitsen op specifieke geografische gebieden/gemeenschappen waar radicalisering en rekrutering geconcentreerd zijn.	2015/2016
2.	Jongeren integreren in het beleid door middel van het bepalen van indicatoren voor programma's van de EU en de lidstaten om de werkgelegenheid voor jongeren te monitoren en deze te bevorderen en alternatieven te bieden voor illegale activiteiten/extremistische acties.	2015
3.	Migratie integreren in het beleid door middel van het bepalen van indicatoren voor programma's van de EU en de lidstaten om de vorderingen op dit gebied te monitoren, op basis van het proces van Rabat.	2015/2016
4.	Er zal een conceptnota voor grensbeheer, illegale handel en transnationale georganiseerde criminaliteit worden uitgewerkt en voorgesteld als basis voor toekomstige programma's die door de EU en haar lidstaten in het veld worden opgesteld in nauwe samenwerking met de begunstigde landen en regionale organisaties. Er zullen proefprojecten worden uitgevoerd met de steun van financieringsinstrumenten van de EU en de lidstaten.	2015
5.	De pendeldiplomatatie voor een gemeenschappelijke aanpak door de EU van het vraagstuk stabilisatie versterken en uitvoeren. Politieke steun voor het vredesproces in Mali, de G5, het platform van Bamako, het proces van Nouakchott, het veiligheidsinitiatief van het Tsjaadmeerbekken. Synergieën met de Maghreblanden verder uitwerken.	2015-
6.	Ontwikkeling van een monitoringsysteem om de vorderingen aan de doelstellingen van de strategie te toetsen.	2015